

Skriftliga provet för specialistexamen i allmänmedicin 2024

Instruktion för skriftligt prov i specialistexamen i allmänmedicin 2024:

Skrivningstid 3 timmar. Det är tillåtet att använda internet såsom du gör i din vardag för att söka reda på detaljer. Formulera dina synpunkter med egna ord. Citat får endast användas om du anger dess källa. Ditt resonemang är dock viktigare än detaljerna.

Det är inte tillåtet att använda ChatGPT eller andra AI-program!

Att lämna svar i detta skriftliga prov innebär att man samtidigt intygar att AI överhudtaget inte används. Om det finns tecken på att AI har använts i svaren till det skriftliga provet riskerar examen att underkännas.

Provet består av 8 uppgifter. Det är situationer på en allmänläkarmottagning. Du beskriver hur du skulle hantera de beskrivna situationerna utifrån hur det är på din mottagning med de resurser och förutsättningar som där gäller.

· Tänk efter och identifiera följande:

· Vilket är uppgiftens mest väsentliga problem – och varför?

· Vilka övriga aspekter bör också beaktas i handläggningen – motivera!

· Du agerar enbart på de uppgifter som finns beskrivna i uppgiften.

· Motivera dina ställningstaganden, beslut, ordinationer.

· Skriv ner dina reflektioner! Vid olika alternativ (ex diagnoser): Vilket är mest rimligt? Är det någon information du saknar: Förklara varför.

På SFAM:s allmänmedicinska kongress i Stockholm 2025 blir det en genomgång av provet och diskussion med momentansvariga och examinander.

Lycka till!

Momentansvariga

Gunilla Byström och Beatrice Kvist

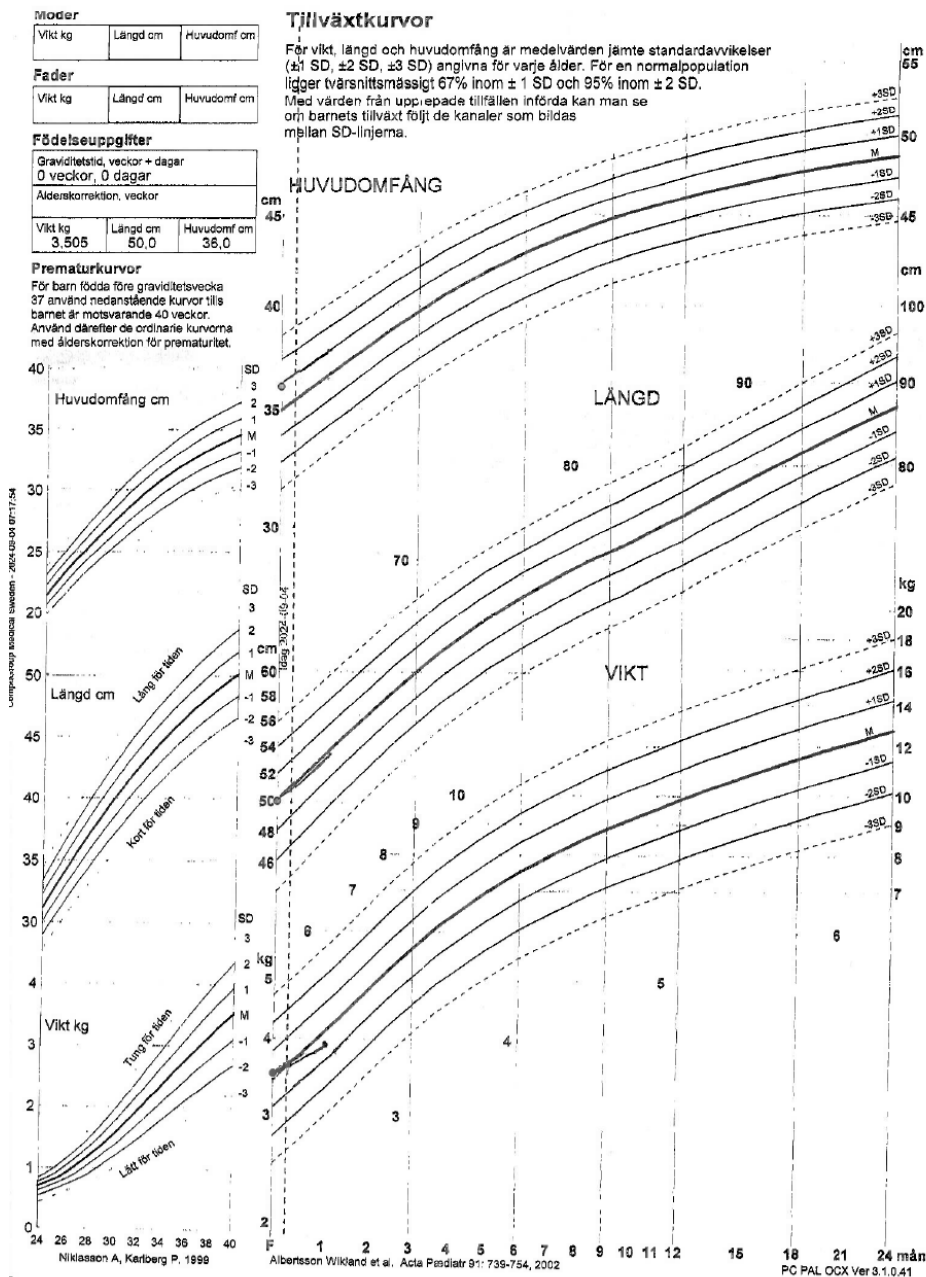
Uppgift 1

Charlotte är 48 år gammal, arbetar som forskande etnolog och har en stressig familjesituation med en vuxen son som har neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Hon hade bröstcancer vid 35 års ålder, inga recidiv och hon tar inga mediciner.

För tre veckor sedan fick sonen mycoplasmapneumoni och behövde sjukhusvård ett dygn. Charlotte hade också hosta som blev allt värre och när hon fick feber sökte hon på Närakuten där hon fick Doxycyklin i tre dagar, ingen provtagning. Hon återgick till jobbet efter en vecka men blev sedan sämre med andfåddhet, hosta, feber och röda ögon. Hon söker akut på vårdcentralen.

Uppgift 2

Du träffar Stella 4 veckor gammal tillsammans med mamma och pappa på teambesök på BVC. Hon är första barnet i den lilla familjen. Hon är en glad flicka född i vecka 39 + 4. Du tittar igenom blanketten från förlossningen och ser att hon fått poängen 9, 9 och 10 på Apgar vid födseln. Födelsevikt 3505 g, längd 50 cm och huvudomfång 36 cm. Barnläkarundersökningen har varit normal frånsett ett icke godkänt hörselprov med otoakustiska emissioner (OAE) på höger öra. Stella väger nu 3907 g och kurvan har planat något. Se bifogad tillväxtkurva.

Uppgift 3

Jörgen, 52 år kommer till dig på planerad mottagning för en hypertontkontroll. Han är frånskild och både jobbar och bor på en camping en bit utanför staden. Han röker ibland men berättar att han inte druckit alkohol alls den senaste veckan och att han bestämt sig för att sluta helt då han inser att det har blivit för mycket.

Jörgen sover dåligt pga ryggsmärta efter en bilolycka för många år sedan och han tar därför också en del smärtlindrande mediciner för att kunna sova. Han har bråttom ifrån mottagningen då han vill komma till jobbet.

I status noterar du skakningar. Han är lite svettig i pannan och orolig. Blodtrycket ligger på 150/110.

Uppgift 4

Du har just påbörjat samtalet med 10-åriga Lina, som kommit på en bokad tid tillsammans med mamma och pappa. Det gäller hennes mage. Föräldrarna är oroliga för att hon bajsar så sällan. Nu har hon ont i stjärten också. Hon bajsar aldrig i skolan. Barnkliniken har per telefon gett familjen råd att prova Laktipex. Lina berättar själv, men pappa tar hela tiden över och börjar berätta hur han själv har det. Mamman ser besvärad ut.

Det knackar på dörren. Du ursäktar dig och går lätt irriterad för att öppna. Där står sekreteraren från vårdcentralens reception.

”Nu har dina förra patienter kommit. Dom hade gått fel och stod på en annan mottagning och försökte anmäla sig.”

En timme tidigare hade du planerat tid för ett hälsosamtal med telefontolk på indonesiska för en mamma med fyra-årig dotter som nyss anlänt som kvotflykting. När de inte kom, ringde du tolken och förklarade situationen. Den tolken har inte längre möjlighet att tala med er, timmen har gått.

Här kommer nu kvinnan med dottern och börjar på stapplande engelska fråga varför hon skulle komma till dig. Hon känner sig frisk uppger inget behov av att träffa någon läkare. Du har tagit prover i förväg och vet att hon har en hepatit B som hon måste ha information om.

Bakom dig i din expedition sitter familjen med den dominerande pappan och framför dig i korridoren står den indonesiska kvinnan och ser glad ut.

Uppgift 5

Bertil är en 76-årig pensionär med hypertoni. Han snusar 1 dosa på 2 dagar. Han är fysiskt aktiv genom styrketräning och promenad 5 gånger per vecka. För 30 år sedan drabbades han av förmaksflimmer som elkonverterades framgångsrikt och han har varit symptomfri sedan dess.

Sedan en vecka tillbaka är han mer andfådd vid ansträngning. Han har inga vilobesvär. Han tycker att hjärtat gör uppehåll ibland och känner stark oro.

Du träffar patienten på akutbesök på vårdcentralen.

Uppgift 6

Olga, 88 år bor på särskilt boende. Hon har en lätt demens. Inför veckans rond berättar sjuksköterskan att Olga blir allt svagare och har drabbats av ett ihärdigt illamående som inte vill ge med sig, vare sig på Primperan eller Ondansetron. Hon har nästan slutat äta, men dricker ganska bra. Hon uttrycker att hon inte vill till sjukhuset och att hon är klar med livet. Olga har en höftprotes med en djup protesinfektion som enligt ordination från ortopedkliniken ska antibiotikabehandlas med dubbla antibiotika (Heracillin och Ciprofloxacin) livet ut.

Du har undersökt och pratat med henne. Hon är tydlig med att det räcker nu. Du har gett Haldol för att se om det skulle kunna lindra illamåendet, men det gör det inte. Du har också pausat hennes antibiotika, för att se om det är anledningen till hennes illamående.

Orolig att ha gjort fel ringde du ortopedkliniken och frågade vad man skulle kunna förvänta sig av den djupa infektionen om hon ändå lever ett tag till utan antibiotikan. Det visste de faktiskt inte riktigt.

Uppgift 7

Samuel, 6 år, kommer med sina föräldrar på ett planerat astmabesök.

Båda föräldrarna arbetar inom sjukvården.

Du inleder besöket med "berätta". Pappan svarar genast att de vill att du ska kolla en hudflik som ser konstig ut under ollonet "efter omskärelse som vi har gjort." Du lovar titta på det.

Mamman berättar sedan om pojkens astma och om medicineringen: "Han är mycket bättre, han har bara andningsbesvär vid förkylning. Lite allergi också, pollen, kliar i ögonen".

Kroppundersökning görs med lungor, hjärta och koll av snoppen, som pappan håller fram. Du tycker det ser beskedligt ut.

Uppgift 8

Du träffar Kurt, 84 år, som bor på äldreboendet Majblomman sen 1,5 år. När han blev änkeman blev hemsituationen ohållbar. Han har ett förmaksflimmer som medicineras med Eliquis samt hypertoni, hjärtsvikt och hyperlipidemi.

Sjuksköterskan Anita på boendet berättar att Kurt blivit tröttare de senaste månaderna, han sover mer och har ibland mardrömmar. Dagtid är han ganska pigg och glad. Han har god aptit men är inte lika aktiv som tidigare. Man behöver påminna honom om mattider, träning och gemensamma aktiviteter.

Vid två tillfällen de senaste månaderna har han blivit arg på samma vikarie i omvårdnadspersonalen och anklagat denna för att ha tagit hans tofflor. Tofflorna har sedermera hittas under sängen båda gångerna. Han har också den senaste veckan börjat låsa garderober i sin lägenhet och ställt stolen för dörren. På frågan varför han gjort så kan han inte riktigt förklara.